

Чому льон не цвіте синьо-синьо?

ТОЧКА ЗОРУ

В Україні, певне, лише три області вирощують льон. Бо для посіву, обробітку та збирання потрібна спецтехніка, якої у переважній більшості господарств уже не залишилося. Але не тільки ці причини не дають нам можливості помилуватися голубим цвітом льону на українських полях.

Щодо посівів льону на Чернігівщині, то цього року в Городнянському районі вони сягають 320 га. Врожай — у межах одного фермерського господарства та збиратиметься трьома комбайнами. Втім, перебирати льон доведеться вручну, для цього фермер вже підбирає собі сезонних працівників. Згодом урожай буде транспортовано до Харківського канатного заводу.

Чому ж льону стало так мало? Льону, насіння якого є ліками, олія — їжею, а волокно може ставати одягом? Аграрії пояснюють кризу галузі, зокрема, 10-відсотковим експортним митом на насіння льону.

«На внутрішньому ринку немає конкуренції

між експортерами й великими переробниками, бо для них наявні обсяги льону мізерні», — переконаний керівник ніжинського підприємства «Сяйво», що спеціалізується на роботі з насінням олійних культур, Микола Шкурко.

«Оператори ринку впевнені, що після скасування мита зросте попит, а відтак і пропозиція, — продовжує Микола Пантелійович. — Оскільки буде можливість збільшити агропромислове виробництво, завантажити як переробні потужності, так і наростити експорт. Нині Україні вкрай важливо зберегти статус експортера льону. У нас під боком величезний європейський ринок збуту льону, а перед ведуть Канада, Росія, Ка-

захстан. В Україні є суттєва перевага — можливість оперативно поставити невеликі партії. Адже з Канади потрібно замовляти ціле судно, що потребує багато обігових коштів, тому це робить нас привабливим партнером. Тож Україна має не тільки перспективи, а й переваги, тому може відвоювати значну частину дорогого ринку Європи».

У Верховній Раді України перебуває на розгляді законопроект №4737 «Про внесення змін до Закону України «Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур» щодо скасування вивізного (експортного) мита на насіння льону, подрібненого, та рижю».

Від генерального директора асоціації «Укроліяпром» надійшов лист до Комітету з питань податкової та митної політики Верховної Ради України «з проханням не допустити внесення змін».

«Викладене в листі не містить аргументації, перекручує дійсність, вводить в оману державні органи і громадськість», — переконані прихильники скасування мита. Теза, що «наявність вивізного (експортного) мита не є тим чинником, який стримує виробництво та експорт деяких видів олійних культур», не має економічного підґрунтя, бо, як відомо, мито істотно збільшує собівартість реалізації на експорт. Інша теза про те, що «експортне мито на насіння льону та рижю не забороняє їх експорт, а лише вирівнює умови і для внутрішньої переробки, і для поставки на експорт», також неоднозначна.

Вивізне мито запроваджували в 1999 році з подачі асоціації «Укроліяпром» з метою створення переваг для переробників соняшнику, льону та рижю, та передусім посприяло збільшенню переробки со-

няшнику. Посівні площі його досягли критичної межі й становлять загрозу екологічному балансу внаслідок порушення сівозмін.

Керівник ніжинського підприємства «Сяйво» Микола Шкурко посилається на дані бюлетеня Українського науково-дослідницького інституту олій та жирів Національної академії аграрних наук «Олійно-жирова галузь України», який свідчить, що відсутність вивізного мита на насіння ріпаку і сої не є перепорою для стрімкого нарощування їх переробки.

Основна перспектива льону — альтернатива соняшнику, вважає Микола Шкурко. Адже льон має просту технологію вирощування, майже не потребує застосування інсектицидів. Це є також підставою для того, щоб він знайшов гідне місце в здоровому харчуванні.

Василь ЧЕПУРНИЙ.
Чернігівська область.